

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ
імені П. І. ЧАЙКОВСЬКОГО

Методична розробка спеціального курсу
за темою творчого мистецького проєкту

**ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ
В КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКІЙ ТВОРЧОСТІ СПІВАКА**

Чжан Цзелян
здобувач ступеня
доктора мистецтва
кафедри камерного співу

Творчий керівник і науковий консультант –
народна артистка України,
професор, доктор культурології
Антонюк Валентина Геніївна

Київ-2024

ПЛАН

1. ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ

Тема 1. Підбір вокально-педагогічного репертуару.

Тема 2. Опанування виконавським аналізом вокальних творів.

Тема 3. Формування вокально-виконавських умінь.

Тема 4. Самостійна робота співака над репертуаром.

2. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СОЛЬНИХ ФОРМ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ

Тема 5. Виконавська інтерпретація камерно-вокального твору.

Тема 6. Інтерпретаційний зміст видів вокальної техніки.

3. КАМЕРНО-ВОКАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР В ОБ'ЄКТИВІ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ СПІВАКА

Тема 7. Втілення інтерпретаційних задумів: від пісні – до вокального циклу.

Тема 8. Виконання камерно-вокальних творів мовами оригіналу та в літературному перекладі.

Тема 9. Камерно-вокальний репертуар співака в умовах сучасної концертної діяльності.

4. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. ФОРМУВАННЯ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО РЕПЕРТУАРУ

Тема 1.

Підбір вокально-педагогічного репертуару.

Підбір вокально-педагогічного репертуару за типами голосів, жанрами, стилями, напрямками, рівнем технічної та художньої складності. Поняття вокально-педагогічного репертуару, його основні складові. Концепція репертуару, типи репертуару: навчальний, концертний, конкурсний. Особливості кожного, залежно від цілей виконання, вокально-технічної обізнаності та рівня природних даних співака. Структура вокально-педагогічного репертуару (за типами голосів, стилів, жанрів, епох, напрямків).

Основні складові репертуарних вокальних списків: вокалізи, арії, романси, народні пісні. Особливості звернення до кожного із репертуарних блоків на різних етапах діяльності вокаліста.

Тема 2.

Опанування виконавським аналізом вокальних творів.

Визначення структурної специфіки вокального твору. Мовний (поетичний) та музичний метроритм, їх співвідношення. Мовна та музична інтонація. Історичні типи вокальної мелодики. Синтаксис у тексті та музичне фразування. Артикуляція в українському, німецькому, китайському тексті та виконання розспівів. Типи вокальної декламації, особливості їх виконання. Строфічна організація тексту та музична форма твору. Роль інструментального супроводу. Художній образ, його розвиток, особливості драматургії, вокально-технічні прийоми, виконавські труднощі.

Тема 3.

Формування вокально-виконавських умінь.

Вивчення вокально-педагогічного, – хрестоматійного та концертного репертуару, шляхом формування виконавських умінь. Вирішення проблеми «подвійної інтерпретації: співак працює з фактично переробленим матеріалом,

де першим етапом вважається прочитання композиторського задуму оригінальним виконавцем, а другим – етап, у якому наступні виконавці намагаються розшифрувати, доповнити і передати слухачам ідею, закладену у виступі оригінального виконавця. Врахування історичного контексту, в якому створювався виконуваний твір, коректна оцінка виконавських традицій та пошук вокально-технічних методів втілення змісту відтворюваної камерно-вокальної музики тих чи інших епох, стилів, жанрів, національних шкіл, специфіки сольного камерного співу. Національні школи європейського співу (італійська, німецька, французька, українська) та їхні принципові особливості й відмінності між собою та виконавськими традиціями китайського академічного співу XX–XXI ст. Особливості виконання народних і авторських пісень. Специфіка дитячого вокального виконавства. Створення власної музично-виконавської концепції виконуваного вокального твору.

Тема 4.

Самостійна робота співака над репертуаром.

Самостійна робота співака над репертуаром передбачає успішне засвоєння ним комплексу знань, умінь, навичок, видів музичної діяльності. Важлива роль музично-теоретичної підготовки та володіння грою на музичному інструменті для формування вмінь самостійної роботи співака над репертуаром. Має велике значення підбір вокально-технічних вправ-розспівок, у тому числі – й на мелодіях творів; самостійне розучування вокально-поетичного тексту; знайомство з різними виконавськими версіями твору та створення власної музично-виконавської концепції.

2. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ СОЛЬНИХ ФОРМ КАМЕРНО-ВОКАЛЬНОЇ МУЗИКИ

Тема 5.

Виконавська інтерпретація камерно-вокального твору.

Виконавська інтерпретація як створення ідеального звучання камерно-вокального твору з його подальшою реалізацією. Проблема розвитку виконавських навичок у майбутніх співаків, що розглядається в контексті питання про інтерпретацію різномовних вокальних текстів. На стадії створення виконавської інтерпретації вокальної музики одним із важливих компонентів успіху є грамотне використання співаком не тільки засобів художнього втілення твору, а ресурсів його технічної реалізації, наприклад, інтонації, дихання, звукоутворення, голосоведення. Виділення характерних особливостей камерно-вокального виконавства, як одного з елементів інтерпретації, а також найбільш актуальних і часто вживаних вокально-технічних прийомів, здатних урізноманітнити комплекс навичок та підвищити професійний рівень співака.

Тема 6.

Інтерпретаційний зміст видів вокальної техніки.

Інтерпретаційний зміст актуальних та часто вживаних вокально-технічних прийомів, здатних урізноманітнити комплекс вокально-професійних навичок та підвищити виконавський рівень співака. Застосування видів вокальної техніки для втілення драматургії художніх образів твору у відповідності з його жанром, стилем, національною школою.

3. КАМЕРНО-ВОКАЛЬНИЙ РЕПЕРТУАР В ОБ'ЄКТИВІ КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ СПІВАКА

Тема 7.

Втілення інтерпретаційних задумів.

Концертно-виконавські особливості втілення інтерпретаційних задумів камерно-вокального репертуару простираються від малих до великих жанрових форм. У сучасній академічній музиці відхід норм догматичного виконання на користь інтерпретаційного проявляється особливо яскраво. Досить часто це зустрічається у камерно-вокальному концертному виконавстві, коли вокаліст береться доповнити твір, адаптуючи його мелодичну лінію, іноді додаючи нові елементи, що робить відому музику невпізнаваною. Популярною стала театралізація вокальних циклів.

Тема 8.

Виконання камерно-вокальних творів мовами оригіналу та в літературному перекладі.

Текстуальна стратегія концертно-виконавської творчості співака в інтерпретації творів мовами оригіналу та в літературному перекладі. Мова твору, як визначальний показник виконавської компетенції, у межах якої вокаліст-інтерпретатор підбирає найбільш доцільні художньо-технічні засоби. Специфіка роботи над іншомовними вокальними творами та способи їх вирішення.

Тема 9.

Камерно-вокальний репертуар співака в умовах сучасної концертної діяльності.

Проблеми інтерпретації вокальних циклів Р. Шумана, Л. Ревуцького, Хуана Цзи сучасними виконавцями. Аналіз виконання камерно-вокальної музики мовою оригіналу та в літературних перекладах. Шляхи вирішення

виконавських проблем камерно-вокального репертуару в умовах сучасної концертної діяльності.

4. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Адорно Т. В. Камерная музыка. *Избранное: Социология музыки / пер. с нем. А. Михайлова, М. Левиной.* СПб. : Универ. книга, 1998. С. 79–94. 2.
- Азарова А. І. Короткий огляд аудіозаписів творів Левка Ревуцького. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського.* Київ, 2015. Вип. 15. С. 212–220. 3. Антонюк В. Г. Аспекти етнокультурного діалогу вокалістів. *Слобожанські мистецькі студії.* Суми, 2023. Вип. 3. С. 5–9. 4. Антонюк В. Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) : підручник для студентів музичних ВНЗ / 3-тє вид. Київ : Видавець Бихун В. Ю., 2017. 218 с. 5. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект : монографія / вид. 2-ге. Київ : Українська ідея, 2001. 144 с. 6. Антонюк В. Г. «Cantare con roso fiato» в теорії співу М. Гарсії та сучасних дослідженнях. *Українське музикознавство : науково-методичний збірник НМАУ імені П. І. Чайковського.* 2011. Вип. 37. С. 343–356. 7. Антонюк В. Г., Федоровська І. С. «Теплі Пісні» Валерія Антонюка на вірші Валентини Антонюк: поетика стилю. *Fine Art and Culture Studies. науковий журнал Волинського національного університету імені Лесі Українки. Факультет культури і мистецтв.* 2023. № 4. С. 3–13. 8. Арістотель. Поетика / пер. з грецької. Київ : Фоліо, 2018. 160 с. 9.
- Афонін Е. А., Бандурка О. М., Мартинов А. Ю. Соціальні цикли: історико-соціологічний підхід. Харків : ТД «Золота миля» 2008. 504 с.
10. Бабенко В. Робоча програма навчальної дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін та педагогічний репертуар». Дніпро : Дніпропетровська академія музики імені М. Глінки, 2019. 30 с.
11. Баланко О. М. Українська камерно-вокальна музика кінця ХХ –

початку ХХІ ст. як виконавський феномен : дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2017. 246 с.

12. Баранівський В. Ф. Джерела суперечностей соціального механізму розвитку духовності особистості. *Культура і сучасність : альманах ДАКККіМ*. Київ, 2000. № 1. С. 15–21.

13. Басса О. М. Особливості розвитку західноукраїнської камерно-вокальної музики у першій третині ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Львів, 2010. 20 с.

14. Берегова О. М. Музична творчість у системі художньої комунікації. *Науковий вісник. Українська та світова музична культура: сучасний погляд : зб. ст. НМАУ імені П. І. Чайковського*. Київ, 2005. 3–15.

15. Бодіна О. О. Деякі естетико-методологічні принципи аналізу виконавського мистецтва. *Українське мистецтвознавство*. Київ : Муз. Україна, 1975. Вип. 10. С. 138–151.

16. Булат Т. П., Філенко Т. Ю. Світ Миколи Лисенка : національна ідентичність, музика і політика України ХІХ – поч. ХХ ст. Нью-Йорк : Укр. Вільна Акад. Наук у США ; Київ : Майстерня книги, 2009. 408 с. : іл.

17. Булат Т. П. Украинский романс. Проблемы развития и стиля : автореф. дисс. ... д-ра искусств. : 17.00.02. Киев, 1980. 47 с.

18. Бялик М. Г. Л. Ревуцький. Риси творчості / передм. М. Гордійчука. Київ : Музична Україна, 1973. 200 с.

19. Ван Сіге. Українська національна вокальна традиція: жанрова, стильова та виконавська проєкції. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. праць ХДУМ імені І. П. Котляревського*. Харків, 2022. Вип. 62. С. 93–106.

20. Ван Цзо. Український солоспів у контексті сучасного виконавського мистецтва : автореф. дис. канд. мистецтв. : 17.00.03. Харків, 2015. 18 с.

21. Василик С. М. Висвітлення мистецького доробку Левка і Дмитра Ревуцьких на сторінках журналу «Народна творчість та етнографія». *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського*. Київ, 2015. Вип. 15. С. 190–200. 22.

Васина-Гроссман В. А. Романтическая песня XIX века. Москва : Музыка, 1966. 405 с.

23. Васина-Гроссман В. А. Музыка и поэтическое слово. Ч. 2. Интонация. Ч. 3. Композиция. Москва : Музыка, 1978. 368 с.

24. Вахранев Ю. Ф. Исполнение музыки (поэтика). Харьков : ХИИ им. И. П. Котляревского, 1994. 336 с.

25. Вей Дзюнь. Жанрова система народно-пісенної культури Китаю : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.01. Київ, 2006. 24 с.

26. Вей Дзюнь. Філософські та релігійні засади традиційної народнопісенної культури Китаю. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського*. Київ, 2005. Вип. 47. Музичне виконавство. Книга 11. С. 136–160.

27. Величко Н. А. Педагогічна концепція П. О. Козицького в галузі музичного мистецтва в контексті соціокультурних процесів на початку ХХ сторіччя. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. ДАКККіМ, КНУ імені Тараса Шевченка*. Київ : Міленіум, 2009. Вип. 23. С. 323–335.

28. Ву Гуолінг. Китайська виконавська інтонація в європейській вокальній музиці XIX–XX століть : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2006. 15 с.

29. Ганзбург Г. І. Театралізація камерних жанрів у вокальній музиці Р. Шумана. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. пр. / Харк. держ. ун-т мистецтв*

імені І. П. Котляревського / ред. упоряд. Л. В. Шаповалова. Харків, 2010. Вип. 28. С. 145–158.

30. Гмиря Б. Р. Статті. Листи. Спогади. Київ : Музична Україна, 1975. 432 с.

31. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва : підручник. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 1997. 320 с.

32. Гегель Г. Ф. Феноменологія духу / пер. з нім. П. Таращук. Київ : Основи, 2004. 277 с.

33. Говорухіна Н. О. Еволюція вокального циклу та закономірності циклоутворення (на прикладі творів Р. Шумана, Х. Вольфа, А. Шенберга) : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.03. Харків, 2009. 18 с.

34. Горелік Л. М. Вокальний цикл у жанрово-видовій специфіці камерного співу : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2006. 16 с. 35.

Гребенюк Н. Є. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти : монографія. Київ : НМАУ імені П. І. Чайковського, 1999. 269 с.

36. Грица С. Й. Мелос української народної епіки. Київ : Наукова думка, 1972. 247 с.

37. Грінченко М. О. Історія української музики. Київ : Видавництво «Спілка», 1922. 102 с.

38. Давидов М. А. Теорія виконавської майстерності в працях українських дослідників. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Музичне виконавство*. Київ, 1999. Вип. 3. С. 7–22.

39. Дашак А. Ю. Божественна природа звуку : навчальний посібник для внз. Львів : Світ, 2003. 105 с.

0. Дерев'янченко О. О. Неофольклоризм у музичному мистецтві: статика та динаміка розвитку в першій половині ХХ століття : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Київ, 2005. 19 с.

41. Деркач Л. А. Втілення поезії любові у вокальній лириці В.Золотухіна. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. пр. Харків : ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2012. Вип. 37. С.56–64.
42. Ду Чжоу. Традиційні й іноваційні аспекти вивчення камерно-вокального циклу: до питання про своєрідність камерно-вокального циклу Ф. Шуберта. *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової*. Одеса : Астропринт, 1997. С. 186–195.
43. Є Сяньвей. Вокальний цикл віршів із музикою у структурі і змісті опери Сан Бо «Метелик». *Музичне мистецтво і культура. Науковий вісник ОНМА імені А. В. Нежданової*. Одеса, 2017. Вип. 24. С. 302–311.
44. Жайворонок Н. Б. Види музичної інтерпретації. *Культура і мистецтво у сучасному світі: Наукові записки КНУКіМ*. Київ, 2004. Вип. 5. С. 213–219.
45. Іваницький А. І. Українська музична фольклористика (методологія і методика) : навчальний посібник. Київ : Заповіт, 1997. 392 с.
46. Іванніков Т. П. Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості. Київ : Vydavec' PP Zvolejko D. H., 2018. 391 с.
47. Кабка Г. М. Феномен «особистість – автор – творець» в українському музично-виконавському мистецтві другої половини ХХ століття. *Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури* : зб. наук. праць Держ. акад. керівних кадрів культури і мистецтв та Нац. ун-ту імені Тараса Шевченка. Київ : НАКККіМ, 2009. Вип. 23. С. 191–197.
48. Кирейко В. Д. Народна музика в творчості Л. М. Ревуцького. (До 75-річчя з дня народження композитора). *Народна творчість та етнографія*. 1959. № 1. С. 72–78.
49. Квітка К. В. Вибрані статті / уклад. і комент. А. І. Іваницького. Київ : Музична Україна, 1985. Ч. I. 138 с.
50. Клин В. Л. Л. Ревуцький – композитор-піаніст : монографія. Київ : Наукова думка, 1972. 238 с.

51. Козаренко О. В. Феномен української національної музичної мови: Монографія. Львів : Наукове тов. ім. Т. Шевченка, 2000. 248 с.
52. Колесник О. С. Феномен інтерпретації в художній культурі : монографія. Київ : НАКККіМ, 2014. 264 с.
53. Колодуб І. С. Питання теорії вокального мистецтва. Харків : Штрих, 1995. 120 с.
54. Коменда О. І. Універсальна творча особистість в українській музичній культурі : автореф. дис. ... докт. мист. : 17.00.03. Київ, 2020. 33 с.
55. Комісаров О. В. Початкове навчання співу на фонетичній основі української мови. Київ : ІСДО, 1995. 88 с.
56. Конфуцій. Бесіди та судження. Київ : Вид. «Арій», 2022. 224 с.
57. Костюк О. Г. Сприймання музики і художня культура слухача. Київ : Наукова думка, 1965. 123 с.
58. Котляревський І. А. Діатоніка і хроматика як категорії музичного мислення. Київ : Музична Україна, 1971. 155 с.
59. Красовська Л. О. Музична виразність у вокальних творах. *Вісник Харк. держ. акад. дизайну і мист. Мистецтвознавство*. Харків, 2011. № 1. С. 193–195.
60. Кримський С. Б. Архетипи української культури. *Вісник НАН України*. 1998. № 7–8. С. 74–87.
61. Кузик В. В. Виконання творів Левка Ревуцького в програмах фестивалів Національної спілки композиторів України. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Вип. 15. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського*. Київ, 2015. С. 169–176.
62. Кузик В. В. Дмитро Ревуцький. *Дмитро Ревуцький. Микола Лисенко. Повернення першоджерел / вступні статті, упорядкування матеріалу, коментарі та іменний покажчик В. В. Кузик*. Київ : Музична Україна, 2003. 330 с.

63. Кузик В. В. Лев Миколайович Ревуцький. Київ–Ніжин : Лисенко М. М., 2011. 83 с.

64. Кузик В. В. Логіка «мудрої музики» Левка Ревуцького. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії. Вип. 15. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського*. Київ, 2015. С. 8–21.

65. Курышева Т. А. Камерный вокальный цикл в современной музыке. *Вопросы музыкальной формы : Сб. ст / Под ред. В. Протопопова*. Москва : Музыка, 1996. Вып. 1. С. 33–71.

66. Кушнірук О. П. Стилєві особливості вокальних циклів Олександра Яковчука. *Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського*. 2020. № 2–3 (47–48). С. 67–79.

67. Кушнірук О. П. Творець нових барв стилю української музики ХХ століття. *Народна творчість та етнографія*. 1995. № 4. С. 73–77.

68. Леонтович М. Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України / упор. Л. О. Іванова. Київ : Музична Україна, 1989. 133 с.

69. Лісова О. Г. Програмність як жанрова парадигма камерної вокальної музики: до проблеми виконавського розуміння : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2009. 19 с.

70. Лисенко М. В. Характеристика музичних особливостей українських дум і пісень, записаних з голосу Остапа Вересая. Київ : Мистецтво, 1955. 86 с.

71. Ліхтман З. Ю. Вибрані романси українських композиторів (спроба виконавського аналізу). Київ : Музична Україна, 1970. 48 с.

72. Лю І. Образ рідного краю в камерно-вокальній творчості китайських композиторів. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського*. Харків, 2017. Т. 46. С. 233–246.

73. Лю Ліхує. Сучасна китайська художня пісня: історія розвитку і жанрові ознаки. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*. 2021. Вип. 21. С. 209–220.

74. Лю Юйтен. Явище стильової інтеграції у камерно-вокальній творчості європейських і китайських композиторів: від XIX до XX століття : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2018. 20 с.

75. Лянь Юаньмей. «Zwei Venetianische Lieder» Р. Шумана в традиції австро-німецької романтичної пісні. *Аспекти історичного музикознавства* : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського / ред.-упоряд. К. В. Підпорінова. Харків : ХНУМ імені І. П. Котляревського, 2019. Вип. XVIII. С. 73–88.

76. Ляшенко І. Ф. Історико-стильові та етнофольклорні джерела формування української композиторської школи. *Українська художня культура* : навч. посіб. / за ред. І. Ф. Ляшенка. Київ : Либідь, 1996. С. 235–258.

77. Ма Вей. Концепція форми в музиці Китаю і Європи: аспекти композиції та виконавства : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2004. 16 с.

78. Мадішева Т. П. Співак і мова : культура співу мовою оригіналу : теорія і практика : навч. посіб. Харків : Штріх, 2002. 160 с.

79. Макарова Е. В., Яковенко В. Г. Вокальний навчальний репертуар в контексті модернізаційних підходів. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки* : збірник наукових статей. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. Вип. 133. С. 154–158.

80. Малишев Ю. В. Солоспіви: нариси та нотатки про українську вокальну лірику. Київ : Музична Україна, 1968. 219 с.

81. Маркова О. М., Смирнова Л. До питань теорії виконавської інтерпретації. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Музичне виконавство*. Київ, 1999. Вип.1. С. 126–133.

82. Маркова О. М., Муравська О. В. Актуальні питання історичного музикознавства та проблема жанру. *Культурологічні проблеми музичної україністики*. Одеса 1996. С. 110–116.

83. Моляко В. А. Психологические проблемы творческой одаренности. Київ : Тов. «Знання» України, 1995. 53 с.

84. Мокренко А. Ю. Переклад чи оригінал? *Культура і життя*. 1996. № 52.

85. Москаленко В. Г. Аналіз у ракурсі музичної інтерпретації. *Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського*. 2008. № 1. Київ, 2008. С. 106–112.

86. Мурзина О. І. Українська музична фольклористика: проблеми і завдання. *Українське музикознавство : науково-методичний збірник НМАУ імені П. І. Чайковського*. Київ, 1998. Вип. 28. С. 25–31.

87. Немкович О. М. Українське музикознавство ХХ століття як система наукових дисциплін : монографія. Київ : ТОВ «Видавництво “Сталь”», 2006. 534 с.

88. Пилипчак М. І. Використання дитячого музичного фольклору в навчанні співу. *Етнонаціональний розвиток в Україні та стан української етнічності в діаспорі: сутність, реалії конфліктності, проблеми та прогнози на порозі ХХІ століття*. Київ–Чернівці, 1997. С. 204–209.

89. Піхманець Р. В. Психологія художньої творчості (теоретичні та методичні аспекти). Київ : Наукова думка, 1991. 164 с.

90. Полканов А. А. Феномен камерного співу: від естетичних настанов до музично-семантичних властивостей : дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2021. 165 с.

91. Поставна А. К. Становлення творчого методу Л. Ревуцького. Київ : Музична Україна, 1978. 104 с.

92. Пясковський І. Б. Ситуативна модальність у жанрах української народнопісенної творчості. *Наукові записки ТДПУ імені Володимира Гнатюка*. Тернопіль, 2000. Вип. 1 (4). С. 115–123.

93. Радкевич Ю. Н. Цикл вокальних мініатюр как синтез лирической поэзии и музыки: теоретические аспекты изучения жанра. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти* : зб. наук. пр. Харків : С.А.М., 2015. 249–259.

94. Ревуцький Л. М. Повне зібрання творів : в 11 томах. Т. 6 : Вокальні твори у супроводі фортепіано [Ноти] / підг. до друку В. Д. Кирейко. Київ : Музична Україна, 1988. 160 с.

95. Ревуцький Л. М. Сонечко. Обробки українських народних пісень для дітей [Ноти]. Київ : Музична Україна, 1989. 64 с.

96. Ржевська М. Ю. Проблеми динаміки виконавського мистецтва в українській музичній культурі 20-х років. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського: Музичне виконавство*. Київ, 2000. Вип. 8. Кн. 5. С. 35–43.

97. Рибалка В. В. Психологія розвитку творчої особистості : навчальний посібник. Київ : АПН України. Ін-т пед. і психолог. проф. освіти, 1996. 236 с.

98. Роберт Шуман і перетин шляхів музики і літератури : зб. наук. пр. / укладач Г. І. Ганзбург. Харків : «Ра» – «Каравела», 1997. 272 с.

99. Рябуха Н. О. Специфіка виконавської інтерпретації в системі трансформації культурних парадигм постмодернізму. *Культура України* : зб. наук. пр. Харк. держ. акад. культури / заг. ред. В. М. Шейка. Харків : ХДАК, 2014. 111–120.

100. Самойленко О. І. Психологія мистецтва: сучасні музикознавчі проєкції : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 236 с.

101. Самойленко О. І. Теорія музикознавчої інтерпретації як напрям

сучасної герменевтики. *Часопис НМАУ імені П. І. Чайковського*. Київ, 2011. № 2. С. 3–11.

102. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавчих стилів : посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 176 с.

103. Сун Яньїн. Інтеграція європейських традицій співу в вокальну школу Китаю : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Львів, 2016. 24 с.

104. Сjuta Б. О. Феномен гри в сучасній музичній творчості. *Science and society. Proceedings of the 5th International conference. Accent Graphics Communications & Publishing*. Hamilton, Canada, 2018. Pp. 1227–1243.

105. Сяо Юмэй. Предисловие к монографии Гао Чжунли «Методы исследований вокальной музыки». *Полное собрание сочинений Сяо Юмэя в 4 тт. / сост. Чэнь Линцюнь, Ло Цинь*. Шанхай : Изд-во Шанхайской консерватории, 2004. Т. 1. С. 598.

106. Таранченко О. Г. Особистісна історія – історія доби. Брати Дмитро і Левко Ревуцькі та Сергій і Василь Маслови в аспекті контактних зв'язків. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського. Київ, 2015. Вип. 15. С. 71–82.

107. Тарасова О. О. Історико-культурна еволюція артикуляційного комплексу (на прикладі вокальних циклів ХІХ–ХХ ст.) : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.01. Харків, 2004. 20 с.

108. Тарасюк Л. М. Принципи вибору репертуару для студентів-вокалістів. *Sciences of Europe. (Praha, Czech Republic)*, 2022. № 88. Vol. 2. P. 13–15.

109. Терещенко А. К. Становлення в українській музиці першої третини ХХ століття нових векторів стилеутворення (на матеріалі творчості Левка Ревуцького). *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського. Київ, 2015. Вип. 15. С. 37–48.

110. Тукова І. Г. Про смислоутворюючу роль музичного жанру. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. Мистецькі обрії'2009 / Акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва*. Київ : Муз. Україна, 2009. 213–218.

111. У Голін. Китайська виконавська інтонація в європейській вокальній музиці XIX – XX століть: автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03 / Одес. держ. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. Одеса, 2006. 16 с.

112. Уманець В. А. Художні принципи обробок народних пісень Л. М. Ревуцького. *Народна творчість та етнографія*. 1965. № 4. С. 7–8.

113. У Хун Юань. Синтез традицій класичної китайської поезії і німецької *Kunstlied* у вокальному циклі Хуан Цзи «Три бажання троянди». *Мистецтвознавчі записки*. 2015. Вип. 28. С. 65–68.

114. У Хунюань. Китайська художня пісня: історія і теорія жанру : дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Харків, 2016. 231 с.

115. Філатова О. О. Жанровий генезис виконавського діалогу в музиці (на матеріалі камерно-вокальної творчості) : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2005. 15 с.

116. Фільц Б. М. Народна пісня у творчості Л. М. Ревуцького (До 100-річчя з дня народження). *Народна творчість та етнографія*. 1989. № 3. С. 3–14.

117. Хань Кай. Феномен камерного вокального виконавства у взаємодії української та китайської національних шкіл: історичний та теоретичний аспекти : дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Суми, 2017. 185 с.

118. Хуан Цзы. Как я могу создавать свою национальную музыку? / на китайском языке. *Музыкальное искусство*. 1984. № 4. С. 34–38.

119. Хуторська А. Й. Композиторська інтерпретація поетичного тексту як художній переклад (на прикладі камерно-вокальної музики) : автореф. дис... канд. мист. : 17.00.03. Харків, 2009. 17 с.

120. Чень Менмен. Творча спадщина Хуан Цзи в контексті академічного китайського музичного мистецтва ХХ століття : дис. ... канд. мист. : 17.00.01. Одеса, 2021. 218 с.

121. Чжан Ї. Вокально-педагогічна творчість як передумова виконавської діяльності співака : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Одеса, 2006. 16 с.

122. Чжан Цзелян. Вокальна музика як фактор психологічного розвитку дитини в різні вікові періоди. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 58. Т. 2. С. 155–162.

123. Чжан Цзелян. Особливості розвитку дитячого голосу на матеріалі пісень із вокального циклу Л. Ревуцького «Сонечко». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 56. Т. 3. С. 63–67.

124. Чжан Цзелян. «Dichterliebe» op. 48 Р. Шумана на вірші Г. Гейне у концертному та вокально-педагогічному репертуарі. *Fine Art and Culture Studies: науковий журнал Волинського національного університету імені Лесі Українки. Факультет культури і мистецтв*. Луцьк, 2023. № 4. С. 128–136.

125. Чжан Цзелян. Жанрова специфіка камерно-вокальної лірики Китаю. *Музичний твір як інтенція художньо-виконавського мислення: Матеріали XVII Всеукраїнської студентсько-аспірантської науково-практичної конференції*. Дніпро : ДАК, 2023. С. 46–49.

126. Чжоу Чживей. Порівняльна інтерпретологія: шляхи адаптації співака до інонаціональних виконавських традицій : автореф. дис. ... канд. мист. : 17.00.03. Харків, 2012. 22 с.

127. Шекера Я. В. До проблеми перекладу китайської поезії доби Сун (X–XIII ст.) у жанрі ци українською мовою. *Сходознавство*. 2008. № 41–42. С. 182–192.

128. Шеремета І. В. Становлення ревуцькознавства на сторінках журналу «Музика» 1920-х років. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*. НАН України, ІМФЕ імені М. Т. Рильського. Київ, 2015. Вип. 15. С. 184–190.

129. Шеффер Т. В. Л. М. Ревуцький. Нарис про життя і творчість. Київ : Вид-во образотворч. мист-ва і муз. літ-ри УРСР, 1958. 142 с.

130. Шип С. В. Музичний жанр в методологічному аспекті. *Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського*. Київ, 2002. Вип. 16. С. 154–177.

131. Шлегель Фрідріх. *Енциклопедичний словник класичних мов / за ред. Л. Л. Звонської*. Вид. 2-ге вид. випр. і допов. Київ : ВПЦ «Київський університет», 2017. С. 546.

132. Шьонгальс У. Множинність сучасних інтерпретацій пісні «Ich grolle nicht» з циклу Р. Шумана «Любов поета». *Наукові збірки Львівської національної музичної академії ім. М. В. Лисенка*. 2013. Вип. 27. С. 21–25.

133. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва : монографія. Івано-Франківськ, 2010. 352 с.

134. Шуман Р. О музыке и музыкантах. *Собрание статей в двух томах / пер. с нем., сост., текстол. ред., вступ. ст., коммент., указ., Д. В. Житомирского*. Москва : Музыка, 1975–79. Т. 1. 407 с. Т. 2. 327 с.

135. Шуман Р. Письма. В 2 тт. / пер. с нем., сост., текстол. ред., вступ. ст., коммент., указ., Д. В. Житомирского. Москва : Музыка, 1970–1982. Т. 1. 719 с. Т. 2. 525 с.

136. Юдкін І. М. Історичні художньо-стильові системи в процесі взаємодії світських, культових та фольклорних традицій. *Українська художня культура: навчальний посібник / за ред. І. Ф. Ляшенка*. Київ : Либідь, 1996. С. 217–235.

137. Юник Д. Г. Психологічні механізми сприймання авторського нотного тексту музичного твору виконавцями-інтерпретаторами. *Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*. 2018. № 123. С. 17–29.

138. Antonyuk V., Artiukhova L., Kalashnyk M., Matiushenko-Matviichuk V., Shesterenko I. «Ten soliloquies to poems by Japanese poets...» by Valeriy Antonyuk in the context of ethno-cultural dialog. *Amazonia Investiga*. 2023. Vol. 12, Iss. 66. P. 64–73.

139. Lu Shengxin. Approaches of the Chinese Composers Huang Tzu and He Luting to Problem of Synthesis of the Western and Chinese Musical Traditions. *Manuscript*. 2021. Volume 14. Issue 3. P. 537–542.

140. Miller R. *Singing Schumann: An interpretive guide for performers*. New York : Oxford University Press, 2005. 260 s.

141. Moore G. *Poet's Love: The Songs and Cycles of Schumann*. London : Hamilton, 1981. 247 s.

142. Moore G. *Singer and Accompanist*. London, 1953. 248 s.

143. Rosen C. *The romantic generation*. Cambridge, Mass. : Harvard University Press, 1995. 723 s.

144. Royce A. P. *Ethnic Identity : Strategies of Diversity*. Bloomington, 1982.

145. Sams E. *The Songs of Robert Schumann*. New York : Norton, 1969. 270 s.

146. Samuels R. Narratives of Masculinity and Femininity: Two Schumann Song Cycles. *In Phrase and Subject: Studies in Literature and Music, edited by Delia da Sousa Correa*. Oxford : Legenda, 2006. P. 135–146.

147. Solie R. A. «Whose Life? The Gendered Self in Schumann's Frauen-Liebee Songs». *In Music and Text : Critical Inquiries, edited by Steven Paul Scher*. Cambridge : Cambridge University Press, 1992. P. 219–240.

148. Turchin B. Schumann's Song Cycles: The Cycle within the Song. *19th-Century Music, Spring '1985*. Vol. 8. No. 3. P. 231–244.

149. Walz M. Frauen-Liebee und Leben Op. 42. Biedermeierdichtung, Zykluskonstruktion und musikalische Lyrik / in Gerd Nauhaus, ed., Schumann Studien 15. *Wissenschaftliche Arbeitstagung zu Fragen der Schumann-Forschung, Zwickau 1992*. Cologne : Studio, 1996. S. 28–44.

150. Worthen J. Robert Schumann: Life and death of a musician. New Haven and London : Yale University Press, 2007. 496 s.

151. Xinyan Li. The chinese chamber-vocal lyrics in Huang Zi's creative work. *Musical Art* 2019. Volume 12. Issue 8. S. 154–159.

152. Zeng Jing. A study of the vocal repertoire in the specialty «Music Education» at the Pedagogical University. Shanxi: The Voice of the Yellow River. (In Chinese). 曾晶. 高师音乐教育专业声乐教学曲目研究/曾晶. - 山西 : 黄河之声. 2015. № 3. 42 □.

153. 戴鹏海. 黄自年谱. 音乐艺术 (Д'єн Пенхай. Хуан Цзи. Хронологія. *Музичне мистецтво*. 1981. № 2. С. 17).

154. 贺绿汀. 回忆黄自先生. 乐坛 (Хе Лютін. Спогади пана Хуан Цзи. *Музична сцена*, 1983. № 8. С. 2).

155. 李岚清. 探索创建我国民族乐派的先驱和一代宗师——黄自. 音乐艺术: 上海音乐学院学报 (Лю Юйцін. Вивчення творчості новатора і великого фундатора національної музичної школи Китаю – Хуана Цзи. *Музичне мистецтво*. 2008. № 2).

156. 缙瑛. 黄自艺术歌曲的美学特征. 华中师范大学 (Гоу Ін. Естетичні характеристики художніх пісень Хуан Цзи. *Центральний Китайський педагогічний університет*. 2007. № 5).

157. 张敏. 音乐与黄自. 安阳师范学院学报. (Чжан Мін. Музика Хуан Цзи // Журнал Анянського педагогічного інституту. 2007. № 4).

158. 赵春美. 黄自及黄自艺术歌曲的特点. **吉林教育** (Чжао Чуньмей. Характеристика Хуан Цзи та його творчості. *Освіта*. 2010. № 6. 27 с.).
159. 钱仁康. 黄自的生活与创作. **人民音乐出版社**. (Цянь Ренькан. Життя і творчість Хуан Цзи. Пекін : Видавничий дім народної музики, 1997).
160. 《用中文演唱西方艺术歌曲的思考》 作者 : 姜筑 期刊 : 《贵州大学学报》2007年 第3期 (Цзян Чжу. Анализ исполнения произведений западного академического пения на китайском языке. *Вестник Гуйчжоуского ун-та*. 2007. № 3).
161. 试论我国三四十年代艺术歌曲的发展脉络及其在声乐教学中的应用价值》 作者 : 冯元元 期刊《清华大学学报》(Фэн Юаньюань. О системе развития китайского академического пения 30х гг. XX века и о его ценности для изучения вокальной музыки. *Вестник ун-та Цинхуа*. 1997. №2. С. 83–87).
162. 《20世纪中国声乐心理学术研究的回顾与思考》 作者 : 徐行效 徐茜 期刊 : 《音乐研究》(Сюй Синсяо, Сюй Си. Ретроспектива и размышления на тему научных исследований психологии китайского вокальной музыки XX столетия. *Исследование музыки*. 2002. № 2 С. 94–101).
163. URL: https://ale07.ru/music/notes/song/muzlit/asafiev_simf.htm
(дата звернення: 01.02.2023). Asafiev B.V. About symphonic and chamber music. Leningr. dept. : Music, 1981. 216 p.
164. URL: <https://science-education.ru/pdf/2015/2/469.pdf>
(дата звернення: 01.02.2023). Wang Shizhan. Genres of chamber-vocal lyrics of the European type in Chinese music 1920–1940.
165. URL: <http://os.x-pdf.ru/20pedagogika/28770-1-udk-768-romansi-pesni-huan-cziya-kontekste-ispolnitelskoy-prak.php> (дата звернення: 01.02.2023). Wang Shizhan. Romances and songs of Huang Ziya in the context of performing practice.